

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-22>

УДК 316.422

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ КИТАЙСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ НА СВІТОВІЙ АРЕНІ ТА СТРАТЕГІЯ ПОДВІЙНОГО ОБІГУ

THE STATE AND PROSPECTS OF CHINESE ENTERPRISES ON THE WORLD STAGE AND THE STRATEGY OF DOUBLE CIRCULATION

Аль-Хаялі Дарід Арбович

аспірант,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Al-Hayali Darid

Taras Shevchenko National University

У цій статті розглядається перетворення Китаю на глобальну економічну державу. Крім того, у статті підкреслюється зростаюча зосередженість Китаю на дослідженнях і розробках, причому витрати можуть перевершити Сполучені Штати. Прогрес Китаю очевидний у таких сферах, як 5G і штучний інтелект, що кидає виклик традиційним уявленням про передачу технологій. Також обговорюється роль централізованих глобальних ланцюгів постачання Китаю та його активність у міжнародних справах. Досліджується вплив торговельної війни між США та Китаєм на прагнення Китаю до технологічної незалежності, а також стратегії зменшення залежності від американських технологій. Наголошується на викликах і ризиках, пов'язаних із швидким зростанням Китаю, особливо його сильною залежністю від технологій, фінансів і знань. Обговорюються потенційні наслідки сек'юритизації економічних зв'язків та зростаючий вплив політичних чинників на економічну політику.

Ключові слова: виробнича екосистема, економічна конкурентоспроможність, глобальне виробництво, Fortune Global 500, прями іноземні інвестиції (ПІІ), дослідження та розробки (R&D), стратегія подвійної циркуляції (DCS), трансфер технологій, глобальні ланцюги поставок, американо-китайська торгова війна, економічна інтеграція, глобальні ланцюжки вартості, інтернаціоналізація, інновація, політика відкриття ринку.

This comprehensive article examines China's remarkable transformation into a global economic power. It examines the drivers of China's dominance in manufacturing, science-intensive industries, and the Fortune Global 500 ranking. The article also highlights China's growing focus on research and development, with spending likely to surpass that of the United States. China's progress is evident in areas such as 5G and artificial intelligence, challenging traditional notions of technology transfer. The role of China's centralized global supply chains and its activeness in international affairs are also discussed. While they are seen as defensive measures domestically, they have global implications, raising concerns about China's efforts to dominate international value chains. China's Dual Circulation Strategy (DCS) aimed at balancing domestic and global markets is examined in detail. It highlights China's efforts to attract foreign businesses, promote self-sufficiency and strengthen its international influence. The impact of the trade war between the United States and China on China's aspirations for technological independence, as well as strategies to reduce dependence on American technology, is investigated. China's selective market opening policies as part of the DCS and its efforts to integrate with the global financial system are also examined. The article concludes by highlighting the challenges and risks associated with China's rapid growth, especially its heavy dependence on technology, finance and knowledge. It discusses the potential consequences of the securitization of economic ties and the growing influence of political factors on economic policy. The article emphasizes the need for effective mechanisms for managing the separation process and supporting sustainable economic and technical integration in the context of developing global dynamics.

Keywords: manufacturing ecosystem, economic competitiveness, global manufacturing, Fortune Global 500, foreign direct investment (FDI), research and development (R&D), double circulation strategy (DCS), technology transfer, global supply chains, US-China trade war, economic integration, global value chains, internationalization, innovation, market opening policy.

Постановка проблеми. Китай створив виробничу екосистему, яка дозволяє йому домінувати у виробництві майже всього. Спочатку Китай був недорогим виробником недорогих споживчих товарів, але в 2010 році Китай став найбільшим виробником у світі, і в 2019 році на нього припадало 29% доданої вартості світового виробництва, що на 20 пунктів більше, ніж у 2000 році. За цей час частка США впала з 26% до 18% [1]. Продукція промисловості з інтенсивними дослідженнями та розробками розповідає подібну історію. У середньо-високо інтенсивних наукових і дослідно-конструкторських галузях Китай обігнав США, його частка у світовому виробництві з доданою вартістю зросла з 7% у 2003 році до 26% до 2018 року, тоді як частка США впала з 25% до 22% [2]. Національний звіт США Науковий фонд також виявив, що за той самий період у Галузі з інтенсивними дослідженнями та розробками. Частка Китаю у світовій доданій вартості зросла з 6% до 21%, у той час як частка Америки знизилася з 38% до 32% [3]. Зростання виробництва в Китаї значно підвищило його економічну конкурентоспроможність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідженню процесів розвитку глобалізації, перспективі зайняття Китаєм провідних позицій на світовій економічній арені присвячені праці багатьох зарубіжних та українських вчених, серед яких Л. Бакаєв, У. Бек, Зб. Бжезінський, Гуань Сюелін, Г. Кіссінжер, Лі Теін, Р. Робертсон, Дж. Сорос, Дж. Стігліць, І. Уоллерстайн, Ф. Фукуяма, Юй Пен, Є. Баєнкова, О. Білорус, А. Гальчинський, В. Геєць, М. Гримська, Т. Кальченко, П. Ленський, Д. Лук'яненко, О. Лук'яненко, З. Луцишин, О. Олійник, Ю. Пахомов, А. Поручник, А. Румянцев, В. Сіденко, Я. Столярчук, А. Філіпенко, С. Шергін, Ши Яцзюнь, О. Шнирков.

Мета статті: забезпечити всебічний аналіз економічної еволюції та глобальної інтеграції Китаю з особливим акцентом на його Стратегії подвійного обігу (DCS). DCS, представлений президентом Сі Цзіньпіном як частина 14-го п'ятирічного плану економічного розвитку, представляє значний відхід від попередніх стратегій і наголошує на подвійному підході: розширенні внутрішнього ринку з одночасним посиленням інтеграції в глобальні ринки. Мета полягає в тому, щоб вивчити наслідки цієї стратегії для різних секторів, міжнародних відносин та динаміки інновацій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до останнього індексу

конкурентоспроможності промисловості, який «порівнює здатність країн виробляти та експортувати промислові товари на конкурентоспроможній основі», США опустилися з 1 місця в 2000 році на 4 місце, а Китай піднявся з 23-го на 2-е місце, відразу після Німеччини [4]. Тим не менш, за загальною економічною конкурентоспроможністю, визначеною Всесвітнім економічним форумом як «сукупність інституцій, політики та факторів, які визначають рівень продуктивності країни», США посіли 2 місце у 2019 році, тоді як Китай був 28.

У приголомшливому заголовку минулого року журнал Fortune оголосив, що «Global 500 тепер більше китайський, ніж американський» [5]. Вперше відтоді, як журнал почав опублікувати свій рейтинг Global 500, Китай очолив список із 124 компаніями – випередивши США 121 (рис. 1) [5]. Двадцять років тому цей список включав лише десять китайських компаній (сьогодні Китай і США нараховують майже стільки компаній, скільки загальна кількість Японії, Великобританії, Франції та Німеччини разом узятих). Як сказав Fortune, це те, що «американське століття»... нарешті поступилося місцем новій реальності».

Однак корпоративна гонка, безумовно, не закінчилася. У рейтингу Fortune Global 500 американські компанії лідирують за обсягом доходів – у 2020 році дохід американських компаній перевищив майже 10 трильйонів доларів США у порівнянні з 8,3 трильйонами доларів китайських компаній. Американські бренди також продовжують затьмарювати китайські. За даними Brand Finance, загальна вартість брендів американських компаній більш ніж удвічі перевищувала вартість брендів Китаю (3,2 трлн доларів проти 1,3 трлн доларів Китаю) [7]. США все ще можуть похвалитися найбільшою кількістю «єдинорогів» – стартапів, вартість яких перевищує 1 долар, млрд [8].

Компанії зі списку Fortune 500 також суттєво відрізняються своєю корпоративною структурою та фокусом. Три чверті китайських компаній у списку Fortune з державними підприємствами, і більше половини пов'язані з фінансовим, енергетичним і матеріально-технічним секторами, що частково пояснює, чому провідні китайські компанії поступаються американським фірмам з точки зору прибутку. Тим не менш, хоча приватні фірми становлять меншу частину великих компаній Китаю, вони були рушійною силою економічного дива Китаю. Разом на приватні компанії

Глобальні корпорації

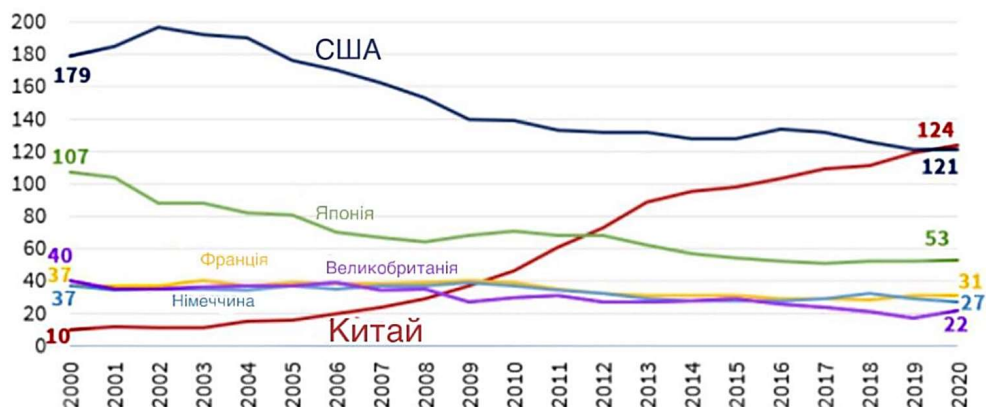

Рис. 1. Кількість компаній у рейтингу Global 500

Джерело: Джерело: CSIS, 8/18/2020

припадає 60% зростання ВВП Китаю, 70% інновацій, 80% зайнятості в містах і 90% зростання кількості робочих місць [9].

За останні 20 років Китай виріс, щоб конкурувати зі США як кращий напрямок для ПІІ, і став найбільшим одержувачем ПІІ у світі в 2022 році на тлі пандемії коронавірусу [10]. З 2000 по 2022 рік приплив ПІІ до Китаю зріс у чотири рази з 41 мільярда доларів США у 2000 році до 180 мільярдів доларів США у 2022 році (рис. 2) [11]. Відповідно до контракту, приплив ПІІ у США коливався протягом

останніх двох десятиліть і спостерігав чисте скорочення на 180 мільярдів доларів США з 2000 по 2022 рік. З точки зору загального сукупного рівня ПІІ, США суттєво випереджає, у п'ять разів перевищуючи вартість вхідних ПІІ станом на 2022 рік [12].

Протягом наступного десятиліття, оскільки Китай продовжує відкривати свої ринки для іноземців (рейтинг Китаю у звіті Світового банку «Ведення бізнесу за 2020 рік» підскочив з 46-го на 31-ше місце з 2019 року), очікується, що ринок Китаю продовжить зростати

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

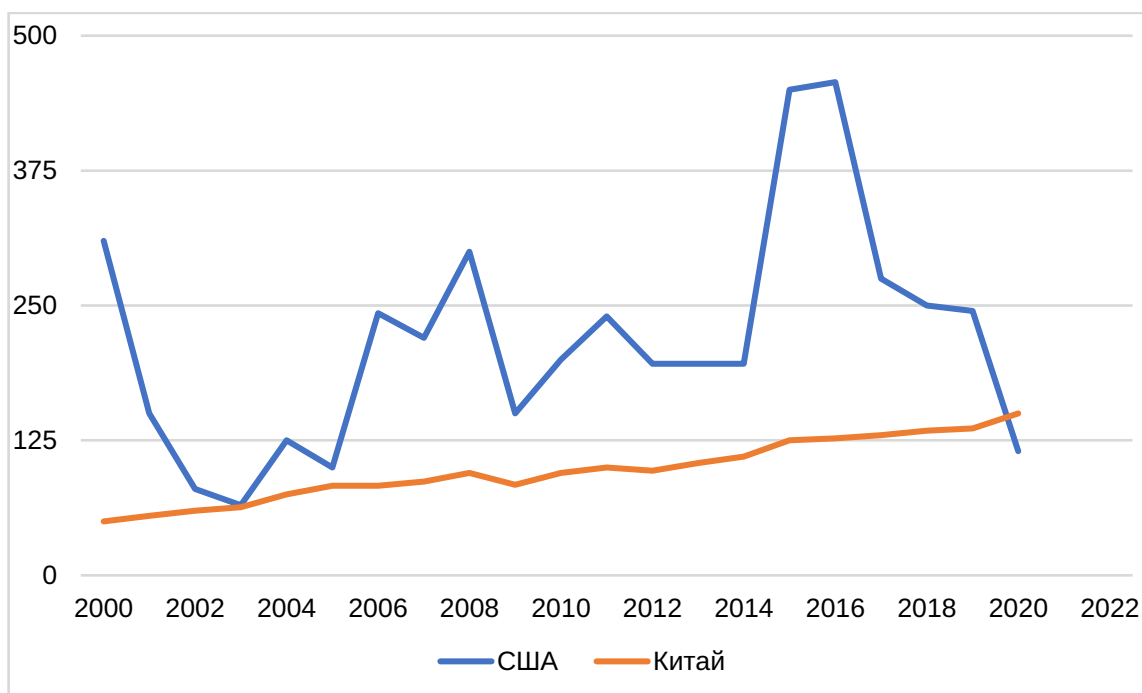

Рис. 2. Надходження ПІІ

Джерело: UNCTAD, Reuters

в привабливості для інвесторів. Уолл-стріт зростаючий інтерес до китайських ринків підтримує ставку лідерів Китаю на те, що гравітаційне тяжіння їхньої економіки виявиться непереборним для ключових компаній і країн Справді, незважаючи на нещодавню нестабільність ринку через репресії Китаю щодо його вітчизняних технологічних компаній, у 2021 році BlackRock, Goldman Sachs, JP Morgan і Invesco вжили заходів для створення спільних або повністю належних продуктів пайових фондів в Китаї. Навіть у розпал торговельної війни адміністрації Трампа в 2019 році ППІ США в Китай зросли [12].

У своїй знаковій доповіді за 2020 рік «Небезпека самовдоволення» Американська академія мистецтв і наук підтвердила стрімке зростання витрат Китаю на науково-дослідні роботи які, як планується, незабаром обженуть США, вона попереджає, що «майбутнє нації залежить від вжиття заходів для забезпечення динамічного та продуктивного науково-дослідного підприємства».

З 2017 року США та Китай постійно витрачають на НДДКР майже половину світових витрат. Якщо виміряти ПКС у доларах 2010 року, у період з 2000 по 2022 рік витрати на НДДКР у США майже подвоїлися, зрісши з 360 мільярдів доларів до 610 млрд доларів.

Тим часом китайські інвестиції в дослідження та розробки зросли в 13 разів, з 40 мільярдів доларів до 515 мільярдів доларів [14].

Зменшення інновацій в Америці також відображено в Індексі інновацій Bloomberg, який почав відстежувати найкращі інноваційні країни в 2013 році. Хоча США спочатку були номером 1, вони випали з топ-10 до 2021 року [15]. І хоча Китай все ще відстає від США (за рівнем номер 16 порівняно з номером 11 США), він наздоганяє. Лазерна зосередженість Китаю на передових технологіях призвела до того, що в майбутньому він буде домінувати в таких перегонах, як 5G і штучний інтелект. Крім того, у влучному підсумку колишнього заступника міністра оборони Роберта Ворка: «Багато людей досі вірять, що все, що робить Китай, це краде технології та копіює їх. Вони все ще роблять це, і в них це непогано виходить. Але також їхня технологічна екосистема та інноваційна екосистема дійсно, дуже хороші. І постійно стає краще» [16].

Китай фактично збільшив свій економічний вплив у різних секторах, зокрема шляхом централізації глобальних ланцюжків поставок на своїй території. Крім того, китайські підприємства досягли значних позицій у ключових галузях, включаючи телекомунікації, висо-

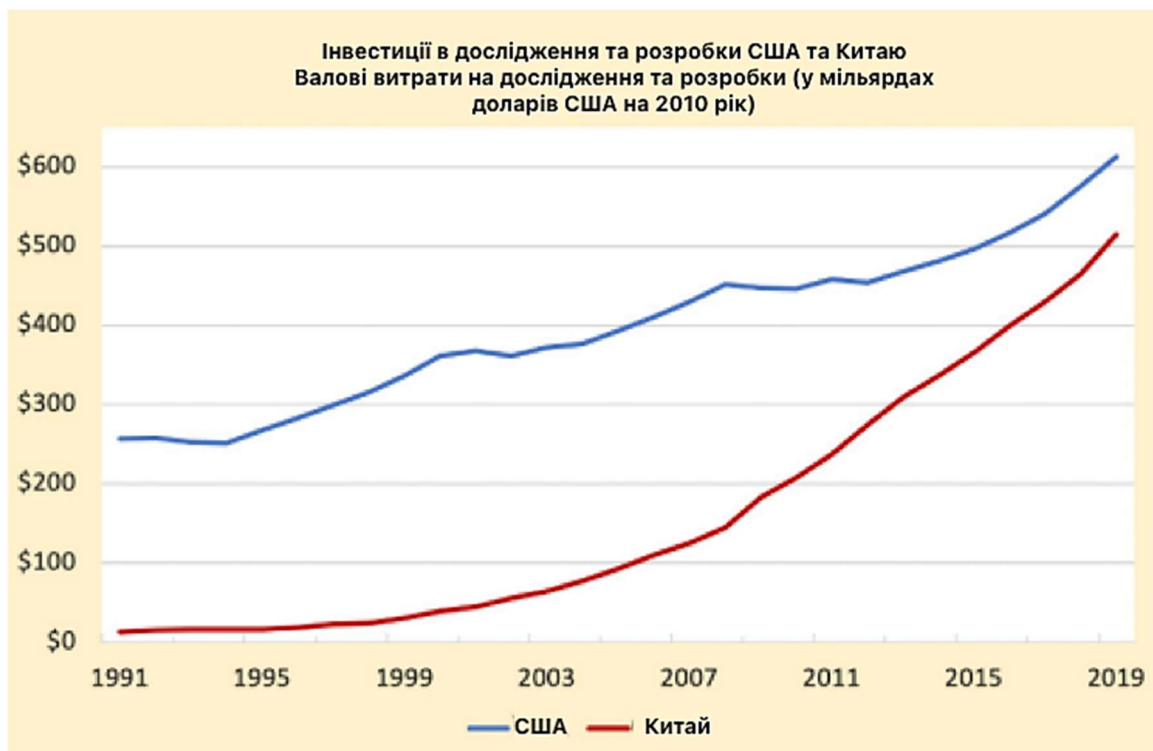

Рис. 3. Інвестиції в дослідження та розробки США та Китаю.
Валові витрати на дослідження та розробки

Джерело: OECD, 2021

кошвидкісну залізницю та цифрові технології. Однак важливо зазначити, що важливість країни дещо зменшилася в ключових сферах, таких як основні технології та міжнародна банківська справа, що призводить до незначного впливу на інші розвинені країни.

Наполегливість Китаю в глобальних справах неухильно зростала, що призвело до того, що за кордоном склалося враження, що він прагне домінувати над іншими націями. Проте з внутрішньої точки зору дії Китаю сприймаються як оборонний захід для захисту своїх фундаментальних інтересів. Кампанія самозабезпечення, яка триває вже кілька десятиліть, тепер стала важливою національною програмою, яка потребує комплексного підходу, який залучає всі сектори нації. Про це наголосили на Центральній економічній нараді 2020 року. Отже, уряд надаватиме суттєву допомогу стратегічним галузям промисловості, братиме участь у цілеспрямованих злиттях і придбаннях ключових іноземних технологій, а також запроваджуватиме суворіші правила національної безпеки. Проте стратегія обережної інтеграції Китаю залишається незмінною. Акт лібералізації залишається ключовим для Китаю через його вигідний характер і широко визнану залежність від нього. Загалом китайські інтелектуали та політики продовжують надавати перевагу економічній інтеграції, хоча й із зростаючим акцентом на умовах, встановлених самим Китаєм, що різко контрастує з попереднім акцентом на лібералізації.

Стратегія подвійного обігу (DCS) представляє всеосяжну структуру Китаю, спрямовану на прискорення економічного зростання та ефективне керування процесом глобальної інтеграції. Початкове посилення на цю тему було зроблено Сі Цзіньпіном під час промови, виголошеної на засіданні Центральної комісії з фінансових і економічних питань у квітні 2020 року. Метою стратегії є вирішення фундаментальних проблем, з якими Китай зіткнеться в найближчі кілька десятиліть. Ці виклики охоплюють як зовнішні ризики, такі як протекціонізм і залежність від іноземних технологій, так і внутрішні виклики, включаючи недостатні інноваційні можливості, нерівність у доходах і погіршення стану навколишнього середовища. Стратегія подвійного обігу (DCS) є ключовим компонентом 14-го п'ятирічного плану економічного розвитку Китаю, який окреслює економічні цілі країни та забезпечує середньостроковий прогноз до 2035 року. Ця нова стратегія являє собою значний

відхід від великого інтернаціоналу Ден Сяопіна. Стратегія обігу, яка зосереджена насамперед на зростанні за рахунок експорту та інвестицій. Основна мета DCS полягає в тому, щоб розширити місцевий ринок (внутрішній або внутрішній обіг) з одночасним посиленням інтеграції Китаю в глобальні ринки (зовнішній або міжнародний обіг) [17].

Впровадження DCS (стратегії подвійного обігу) сприяє підвищенню рівня відкритості, оскільки державні службовці намагаються залучити міжнародні підприємства, здатні розвивати технологічно складні сектори та підвищувати конкурентоспроможність, таким чином прискорюючи розвиток вітчизняних китайських компаній. Іноземні фінансові установи відіграють вирішальну роль у підвищенні ефективності розподілу капіталу. У ширшому контексті Китай прагне інтегрувати глобальні ланцюжки створення вартості, щоб зменшити ризик запровадження іноземними урядами обмежень на доступність певних товарів.

Посилення торговельної війни між США та Китаєм значно прискорило прагнення Китаю до технологічної самостійності, особливо в світлі обмежень, накладених на передачу американських технологій деяким китайським компаніям. Більшість основоположних технологій переважно імпортуються або виробляються іноземними компаніями, тому виходять за межі сфери контролю Пекіна. Отже, значна сума юанів, що становить сотні мільярдів, була спрямована на сприяння інноваціям. Цей розподіл було здійснено шляхом використання звичайних механізмів державної допомоги, таких як надання фінансування на вигідних умовах або надання субсидій, а також шляхом впровадження більш сучасних інструментів, таких як державні фонди або орієнтовані на технології фондові біржі. Політики впроваджують комплексний набір заходів сек'юритизації, зокрема нові правила, спрямовані на зміцнення економічної та національної безпеки. Ця політика стосується аспектів національної безпеки економічних відносин. Приклад поточного нормативного ландшафту вимагає оцінки національної безпеки для компаній, які здійснюють інвестиції в регіонах, які класифікуються як критична інформаційна інфраструктура (CII). Загалом це охоплює все мережеве обладнання та відповідні угоди про надання послуг, оскільки зростає думка, що іноземні постачальники є менш надійними. Огляди також охоплюють галузі, які використовують мережеве обладнання, наприклад банківську галузь, де міжнародні банки стика-

ються з вимогою локалізувати своє мережеве обладнання, постачальників послуг і системи керування даними. Китай також використовує більш неясні стратегії, які мають ширший вплив на ланцюги поставок. У Китаї спостерігається тенденція зростання попиту на «автономні та контрольовані» (A&C) технологічні ланцюжки створення вартості, хоча ці потреби офіційно не визнаються. Це свідчить про те, що Китай має намір або створити всередині країни виробництво життєво важливих технологій, або повністю перенести міжнародні технологічні ланцюжки створення вартості як постачальників. Підхід A&C, здається, набирає обертів і був прийнятий політично проникливими китайськими компаніями як директива щодо пріоритетного використання місцевих постачальників, коли це можливо. Європейські постачальники промислового програмного забезпечення все частіше стикаються з пильною увагою як державних постачальників, так і приватних фірм. Деякі особи помітили, що в той час як існуючі клієнти продовжують висловлювати перевагу їхньому програмному забезпеченню, керівники місцевих компаній вважають, що китайські альтернативи неминуче стануть незамінними, якщо іноземні постачальники не зможуть продемонструвати свою політичну надійність.

У другій половині 2020 року Сі Цзіньпін видав директиву, яка виступає за зусилля з посилення залежності іноземних держав від китайських технологій. Він припустив, що Китай повинен посилити свій контроль над міжнародними ланцюжками створення вартості, зробивши їх більш залежними від Китаю, і розробити технологію «булави вбивці» – важливі компоненти, які дозволять Пекіну ефективно підірвати зовнішні ринки як засіб стримування. Подібним чином зусилля щодо посилення інтернаціоналізації юаня та зміцнення позицій Китаю в глобальній банківській сфері спрямовані на подолання впливу торгової війни між США та Китаєм. Це спонукало Китай посилити свою кампанію самозабезпечення, зосередившись на зменшенні залежності від фінансової системи Сполучених Штатів і долара США. По суті, мета державних планувальників полягає в тому, щоб отримати порівнянний рівень впливу на інших, подібний до важелів впливу, яким зараз володіють Сполучені Штати над критично важливими ресурсами Китаю. Застосувавши цей підхід, він міг би ефективно вирішити взаємозалежності, які Пекін зараз не в змозі стерти протягом обмеженого періоду часу.

Це пов'язано з тим фактом, що наявність серйозної загрози відплати значно збільшить економічні витрати, понесені іншими націями при розгляді будь-яких потенційних економічних дій, спрямованих проти Китаю.

Пріоритезація наземного виробництва життєво важливих ресурсів визнається, хоча й усвідомлюється, що це не завжди можливо. DCS не прагне до абсолютної самодостатності. Оновлення політики в усталеному Китаї методі керованої інтеграції має на меті знайти баланс між глобалізацією та самозабезпеченістю. Цей підхід визнає важливість іноземних технологій і капіталу для вирішення слабких сторін внутрішньої економіки Китаю. Один із підходів полягає в тому, щоб використати значення внутрішнього ринку Китаю для міжнародних корпорацій з метою включення глобальних ланцюжків створення вартості та фінансової діяльності, таким чином вирівнюючи їх зі сферою впливу Комуністичної партії Китаю (КПК). Ймовірно, що Китай запровадить політику відкриття ринку, яка є дуже вибірковою та стратегічною, головною метою якої є забезпечення того, щоб комерційна діяльність іноземних підприємств узгоджувалася з цілями внутрішнього економічного зростання Китаю та сприяла їм. Отже, політики не лише усувають інвестиційні обмеження для міжнародних корпорацій, а й впроваджують заходи для активного заохочення переміщення операцій у відповідні країни. У випадку, якщо міжнародні напівпровідникові підприємства висловлять зацікавленість в інвестиціях у передові операції в Китаї, очікується, що Пекін прискорить таку транзакцію та надасть стимули для неї. Незважаючи на те, що уряди мають сильну схильність до заміни або переміщення іноземної технології всередині країни, існує кілька компонентів і постачальників, які неможливо реально замінити або вивести на берег у найближчому майбутньому. Певні технології підлягають регулюванню іншими урядами. Сюди входять технології, надані корпораціями, які постачають армію Сполучених Штатів, наприклад компоненти літаків, а також ті, які підпадають під американський експортний контроль, наприклад передові напівпровідникові технології. Навпаки, певні технології в Китаї підлягають суворим заходам захисту, щоб зменшити потенційні ризики, пов'язані з передачею або витоком технологій. Це досягається завдяки стратегічному рішенню корпорацій утриматися від переміщення виробництва своїх високопрогресивних компонентів або продуктів до

Китаю, замість цього вирішуючи експортувати їх. Іноземні інвестиції в нечутливі сектори заохочуються до тих пір, поки вони сприяють внутрішньому економічному обігу. Численні технології не мають достатньої чутливості, щоб виправдати побоювання щодо національної чи економічної безпеки. Внутрішнє зростання та споживання Китаю підтримуватиметься інвестиціями в ці галузі, що призведе до розширення доступу до ринку. Про поточний прогрес у цьому відношенні свідчить поточне скорочення негативного списку іноземних інвестицій, який окреслює сектори, де іноземні інвестори стикаються з обмеженнями або спеціальними умовами, такими як обмеження капіталу та вимоги до спільних підприємств. Поступове усунення інвестиційних обмежень у фінансах, переробній промисловості, транспорті та інфраструктурі призвело до створення нових перспектив для іноземних компаній. Ці заходи, якщо їх розглядати поряд із зусиллями щодо досягнення технологічної незалежності та підвищення безпеки, мають ширші наслідки в рамках широкого діапазону напрямків політики.

Стратегія глобальної інтеграції, застосована Пекіном, призвела до різних рівнів галузевої відкритості протягом усього часу. З метою підтримки економічної стабільності було застосовано жорсткий контроль над капіталом. Комуністична партія Китаю (КПК) вважає свій твердий контроль над кіберпростором вирішальним для підтримки соціальної стабільності. Корпоративне середовище стає все більш політизованим через серію останніх змін, включаючи суворіші заходи щодо управління даними та регулятивні дії Пекіна, спрямовані проти китайських інтернет-гігантів. На відміну від деяких тлумачень, DCS не повсюдно передбачає негативні наслідки для іноземних компаній, оскільки підприємства, що працюють у різних галузях, мають потенціал отримати переваги від коригувальних заходів Китаю. Корпоративні стратеги повинні оцінити узгодженість своєї компанії з цілями розвитку Китаю та зміною правил доступу до ринку. У загальному розумінні роботу з іноземними підприємствами можна класифікувати на п'ять окремих груп, які відповідають пріоритетам, встановленим Пекіном. Промислова політика Китаю спрямована на збереження частки ринку шляхом використання протекціоністських заходів у секторах, де вітчизняні компанії демонструють глобальну конкурентоспроможність. Найбільш очевидний прояв цього явища можна спостерігати в секторах

телекомунікацій та інформаційних технологій і зв'язку (ІТС), завдяки чому Huawei та ZTE, як постачальники мережевого обладнання, виявилися значними глобальними суперниками. Китай демонструє готовність зберегти частку ринку своїх вітчизняних лідерів і витіснити іноземних виробників мережевого обладнання, на яких він раніше покладався. Ця схильність особливо очевидна в світлі обмежень, накладених Сполученими Штатами, Європейським Союзом і Японією, які створюють виклики для корінних поборників Китаю. Серйозність проблеми очевидна в доходах Ericsson у другому кварталі 2021 року, які зменшилися на 60 відсотків порівняно з попереднім роком. Крім того, компанія прийняла рішення закрити один зі своїх центрів досліджень і розробок. Використання іноземних технологій на суші, коли це можливо: протягом тривалого періоду урядові чиновники активно заохочували міжнародних виробників хімічної продукції до участі у спільних підприємствах (СП) з державними підприємствами (ДП) Китаю, тим самим обмежуючи повну власність. У 2018 році BASF і ExxonMobil отримали дозвіл на масштабні проекти в Гуандуні, якими вони повністю володіють. На це рішення вплинуло небажання іноземних виробників хімічної продукції передавати технології місцевим конкурентам, як того вимагають давні, але неофіційні правила створення спільних підприємств (СП). Особи, які приймають рішення, схвалили проекти, визнаючи переваги налагодження внутрішнього виробництва основних сировинних ресурсів, необхідних для промислового розвитку Китаю в межах повноважень партії-держави. Метою пропозиції є створення додаткових шляхів для іноземних інвестицій, які не стосуються делікатних питань. Стратегія подвійного обігу (DCS) передбачає, що споживання відіграватиме більшу роль в економіці Китаю. У результаті автомобільний сектор, який користується великим попитом серед зростаючого середнього класу в Китаї, був обраний як видатна галузь для подальшого розвитку. Акт переміщення висококласного виробництва та ланцюгів постачання всередині країни має потенціал для створення можливостей для працевлаштування та податкових надходжень, на додаток до позитивних результатів, таких як створення кваліфікованих посад та збільшення інвестицій у дослідження та розробки. Рішення Китаю скасувати правила спільного підприємства (СП) призвело до успішного залучення відомого виробника

електромобілів Tesla та виробника вантажівок Scania. Очікується, що після повної лібералізації інвестицій у легкові транспортні засоби у 2022 році європейські виробники автомобілів зміцнять свої позиції на ринку, тим самим збільшивши можливість для Китаю стати регіональним центром для експорту відомих автомобільних брендів. Стратегічне впровадження іноземних технологій є важливим у певних сферах, таких як авіакосмічна промисловість, де негайна заміна імпорту є неможливою. Отже, державні планувальники повинні визнати та прийняти невід'ємні ризики, пов'язані з транскордонними підприємствами, щоб сприяти зростанню вітчизняних компаній. Розробка першого в Китаї вузькофюзеляжного реактивного літака C919 компанією COMAC передбачає довіру до іноземних постачальників критичних компонентів, таких як авіоніка, енергетичні системи та системи планера. Основною метою ініціативи є зменшення домінування Airbus і Boeing на ринку пасажирських літаків Китаю.

Це може включати або перенесення виробництва авіаційних компонентів у країну, або сприяння зростанню внутрішніх постачальників. Однак наразі Китай покладається на імпорт, щоб створити власного виробника оригінального аерокосмічного обладнання (ОЕМ). Стратегія подвійного обігу не завжди має негативні наслідки для міжнародних підприємств. Китай вніс корективи до своїх обмежень на капітал, щоб сприяти контрольованій інтеграції з глобальною фінансовою системою з метою просування юаня на міжнародному рівні. Метою покращення доступу на ринок для іноземних постачальників послуг, таких як банки та страховики, є підвищення їх операційної ефективності, особливо в таких сферах, як управління ризиками та розподіл капіталу. Нещодавнє розширення можливостей для іноземних інвесторів сприяло припливу капіталу, який потім підпадає під юрисдикцію Комісії з регулювання цінних паперів Китаю (ССР). Це розширення також частково пом'якшило вплив нових обмежень Китаю на розміщення компаній за кордоном і майбутнього вилучення китайських компаній з ринків США, які мають обмежений доступ до іноземних ринків капіталу. Проте будь-яке подальше відкриття ринку має вирішальне значення для Китаю, щоб збільшити свою економічну потужність і сприяти інтернаціоналізації юаня. Тим не менш, пріоритетом залишається збереження стабільності, що призвело до обмеженого послаблення доступу до ринку. Стра-

тегія економічної безпеки Китаю передбачає потенційні ризики відокремлення та напруги. Переважний підхід Китаю до його глобальних відносин передбачає посилення його економічної та технологічної потужності, зберігаючи при цьому високий рівень інтеграції в глобальну економіку, але на власних умовах. Проте зростаюча політизація глобалізації та зростаюча залежність від взаємних заходів сек'юритизації обмежують шляхи глобальної інтеграції Китаю.

Висновки. Зараз Китай намагається посилити свій відносний економічний вплив у глобальному масштабі. Проте можна стверджувати, що енергійні зусилля можна вважати передчасними, оскільки Китай продовжує зберігати значну залежність від технологій, фінансів і знань.

Відсутність обмежень доступу на міжнародні ринки значною мірою сприяла економічному зростанню та зміні відносного економічного впливу. Китай стикається з потенційною небезпекою того, що цілі DCS, які прагнуть встановити стратегічну інтеграцію з міжнародним співтовариством на вибірковій основі, можуть ненавмисно підірвати його власні цілі та призвести до зростання відчуття ізоляції. Акт сек'юритизації економічних зв'язків з метою підвищення стійкості тягне за собою певні витрати та створює потенційні ризики, які можуть перешкодити прогресу розвитку Китаю.

Посилення впливу політичних факторів на економічну політику стало глобальним явищем. У випадку Китаю ця тенденція очевидна через появу націоналістичних побоювань щодо спроб Заходу перешкодити піднесенню Китаю. Найбільш вірогідним наслідком є низхідна спіраль, що характеризується дивергенцією та відокремленням. Кожна дія, яку вживає Китай у своїй гонитві за самозабезпеченням, посилює заклики всередині ліберальних ринкових країн накласти суворіші обмеження на доступ Пекіна до іноземних технологій. І навпаки, будь-які заходи, вжиті країнами з ліберальною ринковою економікою, щоб обмежити доступ Китаю до іноземних технологій, ще більше зміцнюють прагнення Пекіна до самозабезпечення. Без реалізації заходів, спрямованих на зупинення цього стрімкого спаду, і встановлення механізмів для ефективного управління процесом відокремлення стає складно передбачити життєздатну траєкторію для стійкої економічної та технічної інтеграції. Європейські корпорації стикаються з рішенням, згідно з яким вони повинні

або ризикувати тим, що Комуністична партія Китаю (КПК) сприйматиме їх як ненадійні, або, альтернативно, активізувати зусилля з локалізації своєї діяльності та активно сприяти досягненню стратегічних цілей Китаю. Основне завдання полягає в тому, щоб продемонструвати відданість виконанню вимог,

висунутих китайським урядом, одночасно захищаючи їхні глобальні інтереси та забезпечуючи стійку конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі. Однак наслідки невикористання експансивного ринку Китаю з точки зору розвитку, інновацій і масштабованості є жахливими.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Фелікс Ріхтер, «Це 10 найкращих країн-виробників у світі», Всесвітній економічний форум, 25 лютого 2020 р. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2020/02/countries-manufacturing-trade-exporteкономіка>
2. «Профіль країни», Статистичний відділ ООН, грудень 2019 р., доступ 2 листопада 2020 р. URL: <https://unstats.un.org/unsd/snaama/CountryProfile>
3. Середньо-високі галузі науково-технічної інтенсивності включають хімічну промисловість (за винятком фармацевтичної продукції), транспортне обладнання (за винятком виробництва літаків), електричне та машинне обладнання та ІТ-послуги. «Стан науки та техніки США 2020», Національний науковий фонд, січень 2020 р. URL: <https://ncses.nsf.gov/pubs/nsb20201/global-science-and-technology-capabilities>
4. Галузі з високою інтенсивністю досліджень і розробок включають літакобудування, фармацевтику, комп'ютери та електроніку. URL: <https://ncses.nsf.gov/pubs/nsb20221/u-s-and-global-research-and-development>
5. «Індекс конкурентоспроможності промисловості (CIP), випуск 2020», ЮНІДО, доступ 1 лютого 2022 р. URL: https://stat.unido.org/cip/?_ga=2.145763900.96687431.1620069297-1072486131.1620069297
6. Алан Мюррей і Девід Мейер, «Fortune Global 500 тепер більше китайський, ніж американський», Fortune, 10 серпня 2020 р. URL: <https://fortune.com/2020/08/10/fortune-global-500-china-rise-ceo-daily/>
7. У 2021 році лідерство Китаю в рейтингу Fortune 500 зросло, загалом у списку 135 компаній (включаючи компанії в Гонконгу). Натомість у США розміщено 122 компанії. URL: <https://thunderbird.asu.edu/thought-leadership/insights/competing-enterprise-china-vs-chinese-enterprises#:~:text=In%202021%2C%20China%20extended%20its,firms%20on%20the%20entire%20list.&text=Allen%20Morrison,in%202020%2C%20China%20dethroned%20the%20United%20States%20from%20the,of%20the%20Fortune%20Global%20500>
8. «Global 500 2020», Brand Finance, січень 2020 р., 13. URL: https://brandfinance.com/images/upload/brand_finance_global_500_2020_preview.pdf
9. Huron, «Huron India Future Unicorn List 2021». URL: <https://www.hurunindia.net/hurun-india-future-unicorn-list-2021>
10. Амір Гулузаде, «Пояснення ролі державних компаній Китаю», Всесвітній економічний форум, 7 травня 2019 р. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2019/05/why-chinas-state-owned-компанії-ще-мають-ключову-роль>
11. У 2021 році Америка повернула собі місце як найбільший одержувач ПІІ у світі. Пол Хеннон, Юн-Йонг Чон, «Китай випереджає США як провідний у світі напрямок прямих іноземних інвестицій», Wall Street Journal, 24 січня 2021 р. URL: https://www.wsj.com/articles/china-overtakes-u-s-as-worlds-leading-destination-for-foreign-directinvestment-11611511200?mod=searchresults_pos5&page=1
12. «Таблиця додатка 01. Приплив ПІІ за регіонами та економіками, 1990-2019», ЮНКТАД, 16 червня 2020 р. URL: <https://unctad.org/topic/investment/world-investment-report>
13. «Звіт про світові інвестиції 2020», ЮНКТАД, 2020. URL: https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2020_en.pdf
14. Аарон Бек і Теліс Демос, «Американські банки мають те, що хочуть у Китаї. Їхня доля все ще поза їхніми руками». Wall Street Journal, 29 жовтня 2021 р. URL: <https://www.wsj.com/articles/american-banks-have-what-they-want-in-china-their-fate-is-still-out-of-their-hands-11635499841>
15. ОЕСР (2021), Валові внутрішні витрати на НДДКР (індикатор), доступ 2 лютого 2022 р. URL: <https://data.oecd.org/rd/gross-domestic-spending-on-r-d.html>
16. Мішель Джамріско, Вей Лу та Александр Танзі, «Південна Корея лідирує в інноваціях, оскільки США виходять з першої десятки», Bloomberg, 3 лютого 2021 р. URL: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-02-03/south-korea-leads-world-in-innovation-u-s-drops-out-of-top-10>
17. Роберт Ворк, «Штучний інтелект і майбутнє технологічної конкуренції між США та Китаєм», Рада з міжнародних відносин, онлайн-панель, 30 березня 2021 р. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=mRUSt2C4E78>
18. Центр стратегічних та міжнародних досліджень (2020). «Подвійний обіг і нова хеджована інтеграційна стратегія Китаю». 24 серпня. URL: <https://www.csis.org/analysis/dual-circulation-and-chinas-new-hedged-integration-strategy>

REFERENCES:

1. Felix Richter, "These are the top 10 manufacturing countries in the world," World Economic Forum, 25 Feb. 2020. Available at: <https://www.weforum.org/agenda/2020/02/countries-manufacturing-trade-exports-economy>
2. Country Profile, United Nations Statistics Division, December 2019, accessed 2 November 2020. Available at: <https://unstats.un.org/unsd/snaama/CountryProfile>
3. Medium-high branches of scientific and technical intensity include the chemical industry (through pharmaceutical products), transport equipment (through aircraft production), electrical and mechanical equipment, and IT services. "The State of US Science and Technology 2020," National Science Foundation, Jan. 2020. Available at: <https://nces.nsf.gov/pubs/nsb20201/global-science-and-technology-capabilities>
4. Industries with high research and development intensity include aircraft manufacturing, pharmaceuticals, computers and electronics. Available at: <https://nces.nsf.gov/pubs/nsb20221/u-s-and-global-research-and-development>
5. "Industrial Competitiveness Index (CIP), 2020 Edition," UNIDO, accessed February 1. Available at: 2022, https://stat.unido.org/cip/?_ga=2.145763900.96687431.1620069297-1072486131.1620069297
6. Alan Murray and David Meyer, "Fortune Global 500 Now More Chinese than American," Fortune, 10 Aug. 2020. Available at: <https://fortune.com/2020/08/10/fortune-global-500-china-rise-ceo-daily/>
7. In 2021, China's leadership in the Fortune 500 ranking increased, with a total of 135 companies on the list (including companies in Hong Kong). Instead, 122 companies are located in the USA. Available at: <https://thunderbird.asu.edu/thought-leadership/insights/competing-enterprise-china-vs-chinese-enterprises#:~:text=In%202021%2C%20China%20extended%20its,firms%20on%20the%20entire%20list.&text=Allen%20Morrison,In%202020%2C%20China%20dethroned%20the%20United%20States%20from%20the,of%20the%20Fortune%20Global%20500>
8. "Global 500 2020," Brand Finance, January 2020, 13. Available at: https://brandfinance.com/images/upload/brand_finance_global_500_2020_preview.pdf
9. Huron, "Huron India Future Unicorn List 2021". Available at: <https://www.hurunindia.net/hurun-india-future-unicorn-list-2021>
10. Amir Guluzadeh, "Explaining the Role of China's State-owned Companies," World Economic Forum, May 7, 2019. Available at: <https://www.weforum.org/agenda/2019/05/why-chinas-state-owned-companies-more-have-a-key-role/>
11. In 2021, America regained its place as the largest recipient of FDI in the world. Paul Hannon, Yoon-Yong Chong, "China Overtakes U.S. as World's Leading Destination of Foreign Direct Investment," Wall Street Journal, 24 Jan. 2021. Available at: https://www.wsj.com/articles/china-overtakes-u-s-as-worlds-leading-destination-for-foreign-directinvestment-11611511200?mod=searchresults_pos5&page=1
12. "Annex Table 01. FDI inflows by region and economy, 1990-2019," UNCTAD, June 16, 2020. Available at: <https://unctad.org/topic/investment/world-investment-report>
13. World Investment Report 2020, UNCTAD, 2020. Available at: https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2020_en.pdf
14. Aaron Beck and Telis Demos, "US Banks Have What They Want in China. Their fate is still out of their hands." Wall Street Journal, 29 Oct. 2021. Available at: <https://www.wsj.com/articles/american-banks-have-what-theywant-in-china-their-fate-is-still-out-of-their-hands-11635499841>
15. OECD (2021), Gross domestic spending on R&D (indicator), accessed 2 February 2022. Available at: <https://data.oecd.org/rd/gross-domestic-spending-on-r-d.html>
16. Michelle Jamrisko, Wei Lu, and Alexander Tanzi, "South Korea Leads Innovation, After US Drops Out of Top 10," Bloomberg, 3 Feb. 2021. Available at: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-02-03/south-korea-leads-world-in-innovation-u-s-drops-out-of-top-10>
17. Robert Work, "Artificial Intelligence and the Future of US-China Technological Competition," Council on Foreign Relations, Online Panel, March 30, 2021. Available at: <https://www.youtube.com/watch?v=mRUsT2C4E78>
18. Center for Strategic and International Studies (2020). "Dual Circulation and China's New Hedged Integration Strategy." August 24th. Available at: <https://www.csis.org/analysis/dual-circulation-and-chinas-new-hedged-integration-strategy>